

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ
ในโรงพยาบาลเอกชน
Legal Measures to Control Businesses for Lifelong Health Care in
Private Hospital

จิระภา กิจจงถาวรกุล¹ และ สุนทธร มณีสวัสดิ์¹

Jirapa Kitjongtarwonkun¹ and Sunthorn Maneesawat¹

¹คณะนิติศาสตร์ปริดิพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

¹Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

Received: March 12, 2019

Revised: March 13, 2019

Accepted: April 23, 2019

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประชาชนให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวมากขึ้น โครงการให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ เป็นโครงการหนึ่งในธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนที่ตอบสนองต่อกระแสการดูแลสุขภาพของสมาชิกไปตลอดชีวิตโดยการชำระค่าบริการล่วงหน้าในอัตราสูงเพียงครั้งเดียวก็สามารถเข้ารับบริการได้ทุกเมื่อทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน โดยไม่ต้องเสียค่าบริการทางการแพทย์เพิ่มเติม ผู้เขียนเห็นว่าลักษณะของการดำเนินธุรกิจมีความคล้ายกับการประกันสุขภาพ และเห็นว่ารัฐจำเป็นต้องเข้ามาควบคุมแทรกแซง เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยแก่ประชาชน เนื่องจากพบปัญหาว่า มีการระดมทุนจากประชาชนด้วยวิธีการจ่ายเงินล่วงหน้าในอัตราสูงภายใต้เงื่อนไขระยะเวลาสัญญาตลอดชีพซึ่งมีความเสี่ยงต่อการถูกหลอกลวง ฉ้อโกง และการยกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดซึ่งเป็นการยกเลิกสัญญาโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งที่ผ่านมาพบว่าสมาชิกถูกยกเลิกสัญญาโดยไม่เป็นธรรมจากผู้ประกอบการแล้ว จึงทำให้คู่สัญญาหรือสมาชิกเดือดร้อนและต้องร้องขอความเป็นธรรมต่อศาล ผู้เขียนเห็นว่า ในอนาคตธุรกิจดังกล่าวอาจมีการเติบโตเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นหากปล่อยให้โรงพยาบาลเอกชนประกอบธุรกิจที่มีลักษณะของการระดมเงินทุนและมีการจ่ายเงินล่วงหน้าในอัตราที่สูงโดยที่รัฐไม่เข้ามาควบคุม ตรวจสอบเช่นนี้ต่อไปอาจเกิดความเสียหายต่อประชาชนอีก จึงเสนอแนะให้มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพดังกล่าวต่อไป

คำสำคัญ: ธุรกิจให้บริการ, รักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ

Abstract

The current emphasis on public health care for themselves and their families more. The project, a lifelong medical treatment services. One of the projects is in the private hospital business responds to members health care throughout life by payment in advance in high-rate just once to get all services when both outpatient and inpatient by more medical services. The author of the opinion that the nature of the business operations of the health insurance, and see that the State need to control. Intervention to achieve peace because the public found the problem that there is funding from the public with no way to pay in advance in high-rate under the terms of the contract period, a

lifelong which vulnerable to scams. Fraud and to cancel prior to the end of the contract, which is to cancel the contract by which that Member is terminated by unfair competition from entrepreneurs to partners or member petitions and request justice court. The author of the opinion that in future such business may have more growth. So leave the private hospital business, the nature of the Fund and paid in advance in the high rate by which the State could not control. Check as this may further damage to people, thus suggesting to legal measures to actively control the course, lifelong medical treatment services, such.

Keywords: Service business, Lifelong Health Care

บทนำ

ปัจจุบันคนทั่วโลกกำลังตื่นตัวกับกระแสการดูแลสุขภาพของตนเองและสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น ทำให้ธุรกิจด้านการดูแลสุขภาพ (Health Care) มีการแข่งขันและเติบโตอย่างต่อเนื่อง (กรุงเทพธุรกิจ, 2561) ซึ่งโรงพยาบาลเอกชนหลายแห่งตอบสนองต่อการดูแลสุขภาพดังกล่าว ด้วยการทำโครงการให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ ที่มีวัตถุประสงค์ในการรักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพของคู่สัญญาหรือสมาชิกไปตลอดชีวิตโดยไม่ต้องชำระค่ารักษาพยาบาลทางการแพทย์เพิ่มเติมคล้ายคลึงกับการประกันภัย (บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560, น. 3) ในรูปของการประกันสุขภาพ และเนื่องจากการทำสัญญาให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพมีระยะเวลาของสัญญาที่ยาวนานประกอบกับคู่สัญญาต้องชำระเงินล่วงหน้าในอัตราสูง จึงพบปัญหาเรื่องการเลิกสัญญาไม่เป็นธรรม มีการยกเลิกสัญญาและเงื่อนไขก่อนกำหนด ทำให้คู่สัญญาหรือสมาชิกเดือดร้อน เสียหาย จนมีการร้องขอความเป็นธรรมต่อศาลยุติธรรม และปัจจุบันพบว่า ธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพมีการให้บริการในโรงพยาบาลเอกชน 2 แห่งและมีสมาชิกจำนวนมากหลายร้อยคน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า หากปล่อยให้เอกชนประกอบธุรกิจที่มีลักษณะของการระดมเงินทุนและมีการจ่ายเงินล่วงหน้าในอัตราที่สูงเช่นเดิม โดยที่รัฐไม่เข้ามาควบคุม ตรวจสอบ อาจเกิดความเสียหายต่อประชาชนได้อีก เช่น การเลิกสัญญาที่ไม่เป็นธรรม การทุจริต หลอกลวง การฉ้อโกง ธุรกิจล้มละลาย เป็นต้น ดังนั้น รัฐจึงควรมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและประโยชน์

สาธารณะ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2559, น. 64)

ลักษณะของธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ

ธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพเป็นธุรกิจที่ดำเนินการโดยโรงพยาบาลเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล เข้าทำสัญญากับสมาชิกโดยสมาชิกต้อง จ่ายเงินล่วงหน้าที่มีมูลค่าสูง ให้แก่โรงพยาบาลเอกชนเพื่อเข้าทำสัญญา และจะได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลไม่จำกัดจำนวนครั้งตลอดชีวิต การรักษาแบบผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลไปตลอดชีวิตของคู่สัญญา แต่ทั้งนี้คู่สัญญาต้องผ่านการตรวจสุขภาพ จากทางโรงพยาบาลก่อนด้วย ซึ่งในภาพรวมธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ มีความคล้ายคลึงกับการประกันภัยในรูปแบบของการประกันสุขภาพ กล่าวคือ (1) มีการกำหนดอายุผู้สมัครและผู้ที่จะเป็นสมาชิกต้องผ่านการตรวจสุขภาพ (2) เป็นการให้การรักษารวมถึงการดูแลสุขภาพที่มีกำหนดระยะเวลา (ตลอดชีวิตของคู่สัญญา) (3) คู่สัญญาหรือสมาชิกไม่ต้องชำระค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องไปตลอดชีวิต และสมาชิกสามารถใช้บริการโรงพยาบาลในเครือของบริษัทคู่สัญญาได้ตามความสมัครใจ (4) คู่สัญญาชำระค่าสมาชิกล่วงหน้าเหมือนการชำระเบี้ยประกันซึ่งเป็นการระดมทุนจากประชาชนซึ่งมียอดเงินจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก (5) เป็นการรวมกลุ่มของผู้เสี่ยงภัยที่มีภัยลักษณะ

คล้ายกันและโอนความเสี่ยงไปยังสมาชิกอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือเยียวยาให้ผู้ที่ได้รับภัยกลับคืนสู่สภาพทางเศรษฐกิจให้เร็วที่สุด เป็นต้น

ประโยชน์ของธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ เห็นว่าหากรัฐเข้ามาควบคุม ดูแล เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงและความน่าเชื่อถือให้แก่ประชาชนในการเลือกสถานพยาบาลในการรักษาดูแลสุขภาพของตนเองแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ต่อรัฐ ประชาชนและผู้ประกอบการ ดังนี้

1. ธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมั่นคง สมาชิกคู่สัญญาสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลตามสิทธิของสมาชิกได้ ซึ่งย่อมเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐในด้านค่ารักษาพยาบาล
2. ลดความแออัด คับคั่งของผู้ป่วยในโรงพยาบาลของรัฐ
3. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ป่วย และบุคลากรทางการแพทย์
4. หลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเงินของประชาชนหรือสมาชิกในอนาคต
5. ตอบสนองนโยบายของรัฐ ในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) พร้อมกับสร้างชื่อเสียงและรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ
6. สร้างความสุข และความพึงพอใจในด้านการสาธารณสุขของคนไทย

ลักษณะของธุรกิจที่รัฐควบคุม

ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (ประกาศคณะปฏิวัติ, 2515, น. 2) ได้กำหนดไว้ว่ากิจการอันมีสภาพคล้ายคลึง “การประกันภัย” ให้เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต เนื่องจากธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐจึงต้องควบคุมเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งเมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์แล้วธุรกิจประกันภัยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นธุรกิจสถาบันการเงิน
- สถาบันการเงินในประเทศไทยมีหลายประเภท

ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กองทุนรวม กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ และบริษัทประกันภัย (ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, 2531, น. 137)

สถาบันการเงินเป็นสื่อกลางในการระดมเงินออมจากเอกชน ธุรกิจต่างๆ และรัฐบาล ซึ่งการระดมเงินนี้อาจอาจทำในรูปการรับฝากเงิน ออกตั๋วเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงินหรือเช็ค ขายหุ้น ขายเป็นหน่วยลงทุนในกองทุนรวม ส่วนการปล่อยสินเชื่อที่อาจทำในรูปการให้กู้ยืม รับซื้อลดตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน

2. เป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญ

ธุรกิจประกันภัย เป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญจากประชาชน ผู้ประกอบธุรกิจ และรัฐบาล โดยการเฉลี่ยเงินจากสมาชิกกรมไว้เป็นกองกลางเพื่อป้องกันความเสียหายของผู้เอาประกันภัยในอนาคต หากผู้เอาประกันภัยประสบภัยร้ายแรงก็จะได้รับการชดเชยความเสียหายจากผู้รับประกันภัยเพื่อให้ธุรกิจหรือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เอาประกันภัยกลับคืนสู่ดังเดิมในระยะเวลาที่เร็วที่สุด และไม่ต้องแบกรับภาระความเสียหายอันหนักเพียงลำพัง

3. เป็นหลักประกันความมั่นคงและความปลอดภัยทางเศรษฐกิจ

ธุรกิจการประกันภัยเป็นกิจการที่เกี่ยวกับความมั่นคงและความปลอดภัยทางเศรษฐกิจของประชาชน หรือการประกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนจำนวนมาก ทั้งยังเป็นแหล่งระดมเงินทุน เพื่อกระจายความเสี่ยงภัยไปยังบุคคลอื่น ซึ่งเป็นการให้หลักประกันความมั่นคงและความปลอดภัยทางเศรษฐกิจของประชาชน เช่น การประกันอัคคีภัย การประกันสุขภาพ

ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้วิเคราะห์ลักษณะสำคัญที่รัฐต้องควบคุมธุรกิจประกันภัย โดยเปรียบเทียบกับธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพในประเด็นสำคัญ โดยสรุปได้ดังนี้

ธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาล แบบตลอดชีพ เป็นโครงการของบริษัทเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการด้านสุขภาพแก่สมาชิก ตลอดชีพ โดยสมาชิกมีสิทธิเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ทุกเมื่อหากเกิดการเจ็บป่วยโดยไม่ต้องชำระค่ารักษาพยาบาลเพิ่มเติม ซึ่งโครงการดังกล่าวทำให้

ผู้ที่ต้องการวางแผนด้านสุขภาพของตนและครอบครัวในอนาคตเข้าร่วมโครงการดังกล่าวโดยจ่ายเงินค่าสมาชิกล่วงหน้าเพียงครั้งเดียวในอัตราสูง ให้กับบริษัทเอกชนคู่สัญญา ซึ่งเป็นการระดมเงินทุน โดยการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความเสี่ยงภัยเดียวกันนั้นคือภัยจากโรค โดยทางบริษัทให้สัญญาว่าจะทำการรักษาพยาบาลเมื่อสมาชิกคู่สัญญาเจ็บป่วย

ในขณะเดียวกันธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ ก็ให้หลักประกัน ความมั่นคงและความปลอดภัยทางเศรษฐกิจ แก่สมาชิกคู่สัญญา กล่าวคือ เมื่อสมาชิกคู่สัญญาเจ็บป่วยไม่ว่าจะเจ็บป่วยจากโรคภัย หรืออุบัติเหตุ สมาชิกคู่สัญญาสามารถเข้ารับบริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของบริษัทตามสัญญาได้ โดยสมาชิกไม่ต้องชำระค่ารักษาพยาบาลเพิ่มเติมตลอดชีวิต

ด้วยลักษณะการดำเนินธุรกิจที่กล่าวข้างต้นเห็นได้ว่าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจการเงินและชีวิตความเป็นอยู่ที่จำเป็นและสำคัญของประชาชน หากรัฐไม่เข้ามาควบคุมตรวจสอบหากปล่อยให้เอกชนบริหารเงินจำนวนมากของประชาชนโดยลำพังอาจทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เช่น ถูกหลอกลวง ฉ้อโกง เอารัดเอาเปรียบจากคู่สัญญา ยกเลิกสัญญาโดยไม่เป็นธรรม และขาดความมั่นคงทางการเงินและเศรษฐกิจในอนาคต

ธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพไม่ใช่ธุรกิจประกันภัย

ด้วยลักษณะของธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพในภาพรวมคล้ายกับธุรกิจประกันภัยแต่ถึงอย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการให้บริการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพเป็นการประกันวินาศภัยหรือไม่ ดังนั้นต้องพิจารณาบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 861 มาตรา 862 และมาตรา 869 ซึ่งได้บัญญัติเรื่องของการประกันวินาศภัยว่าเป็นสัญญาซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่มีความเสียหายอย่างใด ๆ ซึ่งพึงประมาณเป็นเงินได้ โดยผู้เอาประกันภัยตกลงจะส่งเงิน ซึ่งเรียกว่า เบี้ยประกันภัย ให้แก่ผู้รับประกันภัย ซึ่งการดำเนินโครงการให้บริการรักษาพยาบาลและการให้บริการด้านสุขภาพแก่สมาชิกมีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาคือ การได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ จากการเข้าเป็นสมาชิกโครงการ

โดยสมาชิกต้องเสียค่าสมาชิกแรกเข้าเป็นเงินจำนวนหนึ่ง และได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น สิทธิได้รับบริการตรวจสุขภาพประจำปี การรักษาพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน การเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ ต่าง ๆ ที่จัดให้แก่สมาชิก และการที่สมาชิกจะเข้ารับบริการโรงพยาบาลในเครือของบริษัทหรือไม่เป็นไปตามความสมัครใจของสมาชิกซึ่งบริษัทไม่มีข้อตกลงจะจ่ายเงินชดเชยหรือค่ารักษาพยาบาล หากสมาชิกไปใช้บริการ ณ สถานพยาบาลแห่งอื่น ดังนั้นจึงเห็นว่าสัญญาให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพเป็นสัญญาระหว่างโรงพยาบาล และสมาชิกมีลักษณะเป็นสัญญาต่างตอบแทนประเภทหนึ่ง โดยผู้ให้บริการตกลงที่จะให้บริการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ และผู้ซื้อบริการตกลงที่จะชำระเงินล่วงหน้าเป็นการตอบแทน โดยไม่มีข้อตกลงที่จะชดเชยค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้น จึงไม่เข้าลักษณะเป็นสัญญาประกันวินาศภัย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย (บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560, น. 3) ดังนั้นธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพจึงไม่มีกฎหมายควบคุมในด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางการเงินจากการประกอบกิจการในสถานพยาบาลเอกชน มีเพียงการควบคุมการประกอบวิชาชีพ เวชกรรมให้ได้มาตรฐานตามพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพ เวชกรรมและการควบคุมมาตรฐานของสถานพยาบาลเท่านั้น โดยพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมสถานพยาบาลให้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรมให้ได้มาตรฐาน โดยกำหนดให้การบริการมีความปลอดภัย สะดวก เหมาะสมต่อการให้บริการและการประกอบวิชาชีพ และควบคุมดูแลให้สถานพยาบาลมีลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ส่วนในประเด็นเรื่องแนวทางการบริหารธุรกิจ แนวทางการตลาด การทำสัญญาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เข้ารับบริการนั้น พระราชบัญญัติสถานพยาบาลไม่มีบทบัญญัติในการควบคุมเพื่อป้องกันความเสียหายหรือผลกระทบจากการผิดสัญญา หรือการชดเชย เยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต หรือความผิดพลาดจากการบริการงานของโรงพยาบาล

ปัจจุบันการประกอบธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพยังไม่มีกฎหมายควบคุม ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการทางกฎหมายในประเทศ

สหรัฐอเมริกา มลรัฐ California ได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้รับบริการสำหรับสถานบริการดูแลสุขภาพไว้ใน The Civil Code of The State of California โดยได้บัญญัติในส่วนของการทำสัญญา ซึ่งพบว่ากฎหมายดังกล่าวมีเจตนารมณ์ในการควบคุม ดูแล สถานบริการสุขภาพเนื่องจากสถานบริการดูแลสุขภาพในมลรัฐ California ปัจจุบันนี้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของรัฐและประชาชน ดังนั้น เพื่อป้องกันสาธารณชนต่อกลฉ้อฉล หลอกลวง จึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายดังกล่าวขึ้น (The Civil Code - CIV, 1969) ดังนั้น จึงได้ศึกษา The Civil Code of The State of California และนำมาประยุกต์เพื่อควบคุมการประกอบธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพในสถานพยาบาลที่มีการจ่ายเงินล่วงหน้าในอัตราสูง ที่มีระยะเวลาการทำสัญญาที่ยาวนาน ดังนี้

สรุปมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ

ด้วยธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพไม่ใช่ธุรกิจประกันภัย ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ถ้าจะให้ธุรกิจดังกล่าวถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยซึ่งมีหลักเกณฑ์มากมาย อาจทำให้การดำเนินธุรกิจของโรงพยาบาลไม่คล่องตัวตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงควรมีหลักเกณฑ์การควบคุมธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพโดยเฉพาะเพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและผู้ประกอบการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจ

การประกอบธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพนั้น เป็นที่ทราบกันว่าต้องมีการระดมเงินทุนจากสมาชิกโดยการจ่ายเงินล่วงหน้าในอัตราที่บริษัทกำหนดซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมากซึ่งเป็นการกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนในกลุ่มนี้ ทั้งยังเป็นธุรกิจที่มีประโยชน์ที่ให้หลักประกันความมั่นคงทางการเงินและด้านสุขภาพแก่คู่สัญญาหรือสมาชิก ดังนั้นจึงเห็นว่า ก่อนที่จะประกอบธุรกิจเจ้าของกิจการต้องขออนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ เพื่อขอดำเนินธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ เพื่อให้กระทรวงพาณิชย์ตรวจสอบสถานะทางการเงิน เงื่อนไขการประกอบธุรกิจ และหลักประกันความมั่นคงต่างๆ

2. วางหลักทรัพย์เป็นประกันไว้กับนายทะเบียนผู้ประกอบธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ที่เปิดโครงการให้บริการรักษาพยาบาล แบบตลอดชีพ และมีขั้นตอนการดำเนินธุรกิจตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น เช่น การเรียกเก็บเงินค่าตอบแทนจากผู้รับบริการล่วงหน้าควรต้องมีการวางหลักทรัพย์ โรงพยาบาลจะต้องมีหลักทรัพย์ของบริษัทวางไว้กับนายทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด โดยพิจารณาจากยอดเงินที่มีการจ่ายเงินล่วงหน้าของคู่สัญญาหรือสมาชิกหรือยอดจำนวนผู้ใช้บริการ ทั้งนี้หลักทรัพย์ที่จะวางไว้กับนายทะเบียนดังกล่าวต้องเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

2.1 เงินสด

2.2 พันธบัตรรัฐบาลไทย

2.3 ทรัพย์สินอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่ พันธบัตรธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนากา (ธนาคารโลก) หรือหุ้นกู้ของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

2.4 ในกรณีที่หลักทรัพย์ประกันของบริษัท

ใดมีมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าที่ได้กำหนดไว้ นายทะเบียนจะสั่งให้บริษัทนั้น นำหลักทรัพย์มาเพิ่มจนครบตามจำนวนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำสั่ง

2.5 บริษัทอาจขอเปลี่ยนแปลงหลักทรัพย์ประกันที่วางไว้ได้ แต่ต้องเป็นหลักทรัพย์ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายนี้

2.6 หลักทรัพย์ที่ประกันที่บริษัทได้วางไว้ ย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ทั้งนี้ตราบเท่าที่บริษัทยังไม่เลิกกัน ในกรณีที่บริษัทเลิกกันแล้ว ให้เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการทำผิดสัญญาให้บริการรักษาพยาบาล แบบตลอดชีพ

3. การรายงานจำนวนผู้ใช้บริการ

ผู้ประกอบกิจการมีหน้าที่แจ้งข้อมูลจำนวนผู้เข้ารับบริการ และจำนวนเงินค่าบริการที่ได้รับมาแล้วล่วงหน้าให้แก่นายทะเบียนทราบทุกปี ทั้งนี้เพื่อจัดให้มีหลักประกันสอดคล้อง เหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรืออาจได้รับอนุญาตให้ลดมูลค่าหลักประกันตามรายงานยอดจำนวนผู้ใช้บริการ

4. ให้มีเงินกองทุน

เงินกองทุน หมายถึง ทุนที่ชำระแล้ว ทุนสำรอง ซึ่งรวมถึงเงินสำรองอื่นที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิและกำไร

สุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรรแล้ว (ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, 2531) โดยกำหนดให้บริษัทดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนตามที่กฎหมายกำหนดโดยพิจารณาจากอัตราค่าบริการและจำนวนสมาชิก

5. การจ่ายเงินล่วงหน้า

ปัจจุบันกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายอื่นในประเทศไทย ไม่มีการบัญญัติควบคุมในเรื่องอัตราค่าบริการและมีการจ่ายเงินค่าบริการล่วงหน้า จึงต้องนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรม สัญญาและหนี้มาใช้บังคับ ซึ่งไม่สามารถป้องกันหรือลดปัญหาการถูกหลอกลวงได้ ดังนั้นรัฐควรกำหนดเกณฑ์ ในการจ่ายเงินล่วงหน้าโดยให้เป็นธรรมและเหมาะสมกับคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

6. ระยะเวลาในการทำสัญญา

สัญญาบริการควรเปิดโอกาสให้คู่สัญญาหรือสมาชิกเลือกระยะเวลาในการทำสัญญาด้วยตนเอง เช่น 1 ปี 5 ปี 10 ปี หรือตลอดชีพ เพราะระยะเวลาของสัญญาย่อมเป็นตัวกำหนดราคาของสัญญาสมาชิก และช่วงระยะเวลาของการมีนิติสัมพันธ์ต่อกัน การทำสัญญาที่มีระยะเวลายาวนานตลอดชีพในสถานบริการดูแลสุขภาพในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อาจเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายเนื่องจาก กฎหมายกำหนดระยะเวลาของสัญญาไว้ เช่น ไม่เกิน 3 ปี หรือห้ามกำหนดระยะเวลาแบบตลอดชีวิต เพราะเห็นว่าเป็นเวลายาวนานเกินไป ประชาชนผู้บริโภคอาจไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้ประกอบการ

เมื่อผู้ศึกษาได้วิเคราะห์แล้วเห็นว่า การทำสัญญาที่มีระยะเวลายาวนานแบบตลอดชีพอาจมีผลเสียตามที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่หากรัฐเข้ามาควบคุม ดูแล เช่น การขออนุญาต หรือการสร้างหลักประกันความปลอดภัยให้แก่ผู้ประกอบการและผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการวางหลักประกัน การมีกองทุน หรือแม้แต่การซื้อประกันความเสี่ยงจากการบริการงานที่ผิดพลาด นั้น ก็สามารถป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ประกอบการเองและกับผู้บริโภคได้ ดังนั้นหากรัฐเข้ามาควบคุมดูแลให้ธุรกิจเข้มแข็งและเติบโตมีความมั่นคงทางธุรกิจ ระยะเวลาของสัญญาจึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญมากกว่าการสร้างหลักประกันความ

ปลอดภัยให้แก่คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

7. บทลงโทษ

หากบริษัทฝ่าฝืนเงื่อนไข ตาม 1- 6 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจสั่งระงับการประกอบกิจการประเภทดังกล่าวและให้คืนเงินทั้งหมดหรือบางส่วนแก่คู่สัญญาหรือสมาชิกตามสัดส่วน

ข้อเสนอแนะ

การซื้อประกันภัยเพิ่มเติมในธุรกิจให้บริการรักษาพยาบาลแบบตลอดชีพ การทำสัญญาประกันภัย เป็นการประกันความเสี่ยงที่ผู้เขียนเห็นว่ามีประสิทธิภาพและกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้เร็วซึ่งจากที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาเรื่องการประกันภัยในทางการแพทย์พบว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำหลักการประกันภัยมาใช้กับความรับผิดชอบความเสียหายทางการแพทย์โดยโรงพยาบาลส่วนมากในอเมริกาคำหนดเงื่อนไขให้แพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทุกคนต้องซื้อประกันความรับผิดจากการประกอบวิชาชีพ (Malpractice Insurance) หากแพทย์ไม่ซื้อประกันโรงพยาบาลมีสิทธิไม่ให้แพทย์ผู้นั้นเข้าทำงาน ซึ่งโรงพยาบาลมีสิทธิกำหนดได้ไม่เป็นการละเมิดสิทธิพลเมืองและไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญของอเมริกันนอกจากนี้กฎหมายของนิวยอร์กยังกำหนดให้โรงพยาบาลต้องทำประกันในส่วนที่คุ้มครองการจ่ายค่าเสียหายเกินหนึ่งล้านเหรียญให้แก่แพทย์อีกด้วย

ดังนั้น หากรัฐจะควบคุม ป้องกันให้ธุรกิจเอกชนที่มีความเสี่ยงทางการเงิน จึงเห็นว่าการให้ผู้ประกอบการธุรกิจ ในลักษณะดังกล่าวซื้อประกันภัยในวงเงินที่ครอบคลุม ความเสี่ยงภัยหรือความเสียหายก็อาจเป็นการป้องกันได้อีกอย่างหนึ่ง

แต่อย่างไรก็ดีการซื้อประกันภัยก็อาจเป็นการสร้างภาระให้แก่องค์กรโดยเปล่าประโยชน์ก็ได้ซึ่งหากมีมาตรการควบคุมที่ดีอยู่แล้วการซื้อประกันก็อาจไม่ใช่ทางออกที่ดีนัก ดังนั้น การซื้อประกันภัยจึงไม่ใช่มาตรการบังคับผู้ประกอบการธุรกิจคงเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งในการประกันความเสี่ยงภัยอีกอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนเสนอแนะไว้เท่านั้น

References

- Announcement of the Revolutionary Council. (1972). *Government Gazette*. dated 27 January 1972. (in Thai)
- Bangkok Business. (2018). *The trend of healthy love!! Business registration is the highest in 5 years*. Retrieved from <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/790242> (in Thai)
- Civil Code – CIV. (1969). *The Civil Code of The State of California section 1812.80*. Retrieved from http://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes_displaySection.xhtml?sectionNum=1812.80.&lawCode=CIV
- Office of the Council of State. (2017). *Regarding the project of providing medical care services to members throughout their lives, is whether or not to receive life insurance?*. Subject completed 976/2560 dated 31 August 2017. (in Thai)
- Sawagsuk, C. (2016). *Description of Administrative Law*. (24th ed.). Bangkok: The Honorable. (in Thai)
- Trachutum, C. (1988). *Principles of laws concerning the regulation and control of business*. Bangkok: Niti Bunnagan. (in Thai)

